

O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIY TA’LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI
TOSHKENT DAVLAT IQTISODIOT UNIVERSITETI
“RAQAMLI IQTISODIYOT VA AXBOROT TEXNOLOGIYALARI”
KAFEDRASI

Qo‘lyozma huquqida

UDK: 6P2.15.7:336.2

ZIYODULLAYEV SOATMUROD SOATMO‘MIN O‘G‘LI

SOLIQ XIZMATLARINI AMALGA OSHIRISHDA RAQAMLI
TEXNOLOGIYALARDAN SAMARALI FOYDALANISH

70310106– Iqtisodiyotda axborot texnologiyalari va tizimlari
mutaxassisligi bo‘yicha

magistr akademik darajasini olish uchun yozilgan

D I S S E R T A T S I Y A

Ilmiy rahbar:

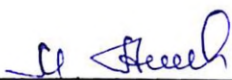
dots. N. Shoaxmedova

Toshkent-2023

Magistrluk dissertatsiya ishi “Raqamli iqtisodiyot va axborot texnologiyalari”
kafedrasida dastlabki himoyadan o‘tgan.

18 -sonli bayonnoma «27» 04 2023 y.

Kafedra mudiri: Abdullayev M.K.

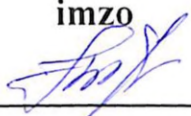

23.05.23

imzo

sana

Ilmiy rahbar: N.X.Shoaxmedova.

23.05.23

imzo

sana

Talaba: S.S.Ziyodullayev.

23.05.23

imzo

sana

“Himoyaga tavsiya etiladi”

“Raqamli iqtisodiyot va axborot texnologiyalari” kafedrası

Mudiri: i.f.f.n.(PhD), dots. M.K. Abdullayev

“29” 05 2023 yil

Himoya 2023 yil “29” 05 soat 10⁰⁰ da Toshkent davlat iqtisodiyot
universitetida bo‘lib o‘tadi.

Annotatsiya

Soliq sohasida, soliқ xizmatlarini amalga oshirishda raqamli texnologiyalardan samarali foydalanish, muammoli vaziyatlarni kamaytirish choralarini ko'rish bugungi kunda soliқ tizimidagi dolzarb mavzulardan biridir. Shu bois tadqiqot davomida mavzu doirasida atroflicha ish olib bordik. Jumladan mavzuga oid boshqa tadqiqot ishlari, maxalliy va xorijiy olimlar qarashlari, ilmiy maqolalari hamda mavzuga oid maxalliy me'yoriy hujjatlarni o'rganib chiqib, adabiyotlar sharhi tayyorladik. Ilmiy ishining amaliy ahamiyatini oshirish uchun, mamlakatimiz soliқ xizmatlarini amalga oshirishda raqamli texnologiyalardan qay arajada foyalanilayotganligi va ular bilan ishlash qay darajada amalga oshirilayotganligini amaliyot obekti ma'lumotlari asosida o'rgandik.

Undan tashqari horijiy davlatlarning soliқ sohasidagi qilgan islohatlari va erishgan natijalari bilan tanishib tahlil qildik. O'rganilgan va taxlil qilingan ma'lumotlar asosida muammoli bo'limlarini kamaytirish choralari bo'yicha ilmiy va amaliy asoslangan hulosa, taklif va tavsiyalar ishlab chiqdik.

***Kalit so'zlar:** Blokcheyn texnologiyasi, soliқ xizmatlari, muammoli soliқ tushumlari.*

Аннотация

Эффективное использование цифровых технологий в сфере налогообложения, внедрение налоговых услуг, принятие мер по снижению проблемных ситуаций – одна из актуальных тем в налоговой системе на сегодняшний день. Поэтому в ходе исследования мы провели большую работу в рамках темы. Мы подготовили обзор литературы после изучения других научных работ по теме, мнений отечественных и зарубежных ученых, научных статей и локальных нормативных документов по теме. С целью повышения практической ценности научной работы мы изучили использование цифровых технологий при реализации налоговых услуг в нашей стране и в какой степени работа с ними осуществляется на основе данных объекта практики.

Кроме того, мы проанализировали налоговые реформы зарубежных стран и их результаты. На основании изученных и проанализированных данных нами разработаны научно-практические выводы, предложения и рекомендации по мерам по уменьшению проблемных зон.

***Ключевые слова:** технология блокчейн, налоговые услуги, проблемные налоговые поступления.*

Summary

The effective use of digital technologies in the field of taxation, the introduction of tax services, the adoption of measures to reduce problematic situations is one of the hot topics in the tax system today. Therefore, in the course of the study, we did a lot of work within the framework of the topic. We have prepared a literature review after studying other scientific papers on the topic, the opinions of domestic and foreign scientists, scientific articles and local regulatory documents on the topic. In order to increase the practical value of scientific work, we studied the use of digital technologies in the implementation of tax services in our country and to what extent work with them is carried out based on the data of the practice object.

In addition, we analyzed the tax reforms of foreign countries and their results. Based on the studied and analyzed data, we have developed scientific and practical conclusions, proposals and recommendations on measures to reduce problem areas.

Key words: *blockchain technology, tax services, problematic tax revenues.*

MUNDARIJA

Annotasiya.....	3
Mundarija.....	6
Keltirilgan jadvallar ro‘yxati.....	8
Keltirilgan rasmlar ro‘yxati.....	8
Keltirilgan qisqartmalar.....	9
KIRISH.....	10
Dissertatsiya mavzusining asoslanishi va uning dolzarbligi	12
Tadqiqot maqsadi va vazifalari.....	13
Tadqiqotning asosiy muammolari va savollari	14
Tadqiqotning ob’ekti va predmeti.....	15
Tadqiqotning ilmiy yangiligi.....	15
Tadqiqot natijalarining ilmiy-nazariy va amaliy ahamiyati.....	15
Dissertatsiya tarkibining qisqacha tavsifi.....	16
I BOB. ADABIYOTLAR SHARHI.....	17
1.1. Mavzuga oid ilmiy-nazariy qarashlar sharhi.....	17
1.2. Mavzuga oid mahalliy me’yoriy-huquqiy hujjatlar sharhi.....	25
II BOB. TADQOQOT METODOLOGIYASI.....	27
2.1. Tadqiqot dizayni.....	27
2.2. Ma’lumotlarni to‘plash jarayoni.....	27
2.3. Tahlil uchun qo‘llaniladigan usullar.....	28
2.4. Tadqiqotni o‘tkazish uchun zarur sharoitlar.....	28
2.5. Tadqiqot jarayonida kutilayotgan muammolar va ularning echimi..	28
2.6. Tadqiqotdan kutilayotgan ilmiy va amaliy natijalar.....	29
III BOB. TAHLIL VA NATIJALAR.....	30
3.1. Soliq xizmatlarini amalga oshirishda raqamli texnologiyalaridan samarali foydalanish nazariy asoslari.....	30
3.2. Soliq xizmatlarini amalga oshirishda raqamli texnologiyalaridan foydalanish zaruriyati.....	33

3.3. Soliqda blokcheyn texnologiyalaridan samarali foydalanishning xorijiy davlatlar tajribasi.....	46
3.4. Tahlillardan olingan natijalar sharhi.....	55
XULOSA.....	56
Tadqiqotning asosiy taklif va tavsiyalari	56
FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR.....	58
ILOVALAR.....	62

KIRISH

Respublikamizda iqtisodiyotni erkinlashtirish, uni tarkibiy qayta qurish, islohotlar samarasini oshirish borasida bir qator izchil ishlar amalga oshirilmoqda. Islohotlar asosiy yoʻnalishlari sifatida soliq tizimini shakllantirish va takomillashtirish bilan bogʻliq boʻlib, bundan asosiy maqsad — xoʻjalik yurituvchi subyektlar va davlat budjeti oʻrtasida majburiy toʻlovlar bilan iqtisodiy munosabatlarga oʻzaro erishishdan iborat. Bu borada soliq siyosatini erkinlashtirish ushbu sohada erishiladigan yutuqlar garovidir. Shu sababli, mamlakatimiz rivojlanishining muhim ustuvor yoʻnalishi sifatida soliq siyosatini erkinlashtirishning belgilanishi bejiz emas.

Soliq tizimining oʻzgarishi va takomillashtirilishi soliqlarning turlari, miqdorlari va yigʻib olish usullari xilma-xil boʻlganligi bilan asoslanib kelingan. Masalan, sharq mamlakatlari iqtisodiyoti tarixida soliqlar aholidan shaxsiy mol-mulk, yerdan olingan hosil, uy hayvonlari va boshqalar uchun «zakot» sifatida olingan.

Maʼlumki, 2022 yil 28-yanvar kuni Oʻzbekiston Respublikasi Prezidentining “2022-2026-yillarga moʻljallangan Yangi Oʻzbekistonning taraqqiyot strategiyasi toʻgʻrisida”gi PF-60-sonli Farmoni qabul qilindi. Mazkur Farmonda qonun ustuvorligini taʼminlash, yoshlarni qoʻllab-quvvatlash, ilm-fanni rivojlantirish, maʼnaviy taraqqiyotni taʼminlash, xavfsizlik va mudofaa salohiyatini kuchaytirish, qisqa qilib aytganda, respublikamizni har tomonlama rivojlantirish orqali jamiyatimizda inson qadrini ulugʻlashdek yuksak maqsad koʻzlangan.

Xususan, strategiyaning maqsadida iqtisodiyotga innovatsiyalarni keng joriy qilish, sanoat korxonalarini va ilm-fan muassasalarining kooperatsiya aloqalarini rivojlantirish, innovatsion hududga aylantirilayotgan tumanlarda mavjud analoglaridan 50 foizgacha arzonlashtirilgan va sifatli, xomashyo narxiga nisbatan 2-3 baravar yuqori qoʻshilgan qiymat yaratadigan innovatsion mahsulotlar ishlab chiqarish texnologiyalarini oʻzlashtirish, shu jumladan, umumiy qiymati 165,9